

Sir Richard Dearlove:

Energiabiztonság: A szél szárnyán

Az Év Előadása, 2026 (Global Warming Policy Foundation, 2026. szeptember 16.,
<https://thegwpf.org/publications/energy-security-blowing-in-the-wind/>)

Eredeti cím:

Energy Security: Blowing in the Wind

Sir Richard Dearlove KCMG OBE

2026 Annual GWPF Lecture

© Copyright 2026, The Global Warming Policy Foundation

Az előadóról

Sir Richard Dearlove, a Szent Mihály és Szent György Rend lovagparancsnoka (KCMG), a Brit Birodalom Rendjének tiszti rangjának (OBE) birtokosa, nyugállományú brit hírszerző tiszt, a Brit Titkosszolgálat (Secret Intelligence Service, MI6) korábbi vezetője; e tisztséget 1999 és 2004 között töltötte be. Később a cambridge-i Pembroke College vezetője volt, és a nemzetbiztonsági, külpolitikai és hírszerzési kérdések terén továbbra is meghatározó véleményformálónak számít.

Az igazi fenyegetés

Az aszályal és rekordmagas hőmérsékletekkel teli nyár megviselte az országunkat: ezt az időszakot szárazságtól szomjazó föld, túlhevült tömegközlekedés, álmatlan éjszakák sora, valamint egy eltorzult és rögeszmés média jellemezte. Mindez meglehetősen eltereli a figyelmet az energiabiztonságról szóló előadásról – elvégre a minduntalan hallott kifejezés a májusi első hőhullám óta az elmúlt három hónapban a „klímaváltozás” volt. Aki kilép ebből a keretrendszerből, azt a „nettó nulla” (Net Zero) elkötelezett hívei eretneknek tekintik. Vajon vakok vagyunk a minket körülvevő, nyugtalanító bizonyítékokra? – kérdezik majd. Ám az elmúlt kilencven nap szélsőséges időjárási jelenségei az energiabiztonságról szóló vitához: nem megfelelő kiindulópontok. Stratégiai, előítéletektől mentes szemléletre van szükségünk, félretéve a klímaváltozással kapcsolatos, érzelmektől fűtött és tudományos értelemben részleges megalapozottságú meggyőződéseket.

Számtalan példát láthatunk erre: gondoljunk csak Lord Deben végeláthatatlan kirohanásaira a Country Life magazinban, ahol a „vidék védelmezőjeként” emeli fel szavát, vagy a meteorológiai szolgálat (Met Office) szakértőivel készült gyakori BBC-interjúkra. Ugyanakkor örömmel látom, hogy a médiában zajló vita nem teljesen egyoldalú, és az ellensúlyhoz tekintélyes szakértők is hozzájárultak. Példa többek között erre a Washington Post egyik

közelmúltbeli véleménycikke, ami így fogalmaz: „az országok végre felismerik, hogy ideológiai okokból nem engedhetik meg maguknak egyetlen energiaforrás elutasítását sem” – mindezt az atomenergia iránti érdeklődés látványos újjáéledésének kontextusában írták.

Természetesen nem vagyok tudományos kutató, és nem rendelkezem hivatalos műszaki szakképesítéssel; ám a hírszerzésnél – ahol az ember gyakorlatot szerez a különféle hírszerzési információk mérlegelésében – 38 évet töltöttem, azóta pedig több mint húsz éve a téma egyik nyilvánosan megszólaló szakértője vagyok. Szakterületemet a nemzetbiztonság és annak geopolitikai vonatkozásai jelentik. Kevesen rendelkeznek hasonló mélységű tapasztalattal – sikerekkel és kudarccal egyaránt.

Előadásom fő célja, hogy feltárjam nemzeti energiastratégiánk sebezhető pontjait. Megjegyzem, hogy az „energiapolitika” kifejezést szándékosan kerülöm. Nem gondolom, hogy a kormánynak lenne energiapolitikája; legfeljebb klímapolitikája van (ami felveti a kérdést: vajon lehetséges-e egyáltalán klímapolitikát folytatni, vagy az ilyen politika inkább az uborkából napsugár kinyerésének kategóriájába tartozik). Elemzői szakértelmükért és stratégiai elemzéseikért köszönettel tartozom Dr. John Constable-nek és Gwythian Prins professzornak. Jelentős mértékben járultak hozzá ehhez az előadáshoz.

Ahogy a cím is sugallja, az Egyesült Királyság klímapolitikájából jelenleg hiányoznak a biztonsági támpontok; a válasz pedig – barátaim – bizony nem a szél szárnyán érkezik. Sokkal inkább arról van szó, hogy csak a szélirányra koncentrálnak. Országunk sodródik, és veszélyesen kiszolgáltatott helyzetben vagyunk. Az országot fenyegető legsürgetőbb veszély nem az ember okozta klímaváltozás – miként azt Ed Miliband, majd Dr. Fahnbulleh, valamint az őket lelkesen támogató, magukat szakértőnek nevezők hada el akarja hitetni velünk. Nincs egyszerű összefüggés a Rosebank [ford.: olajmező kitermelési] projektjének leállítása és az erdőtüzek megakadályozása között. Az efféle elképzelés vagy a legmagasabb fokú naivitás, vagy a tudományos ismeretek hiánya, vagy pedig vallásos meggyőződéssel határos hit jele.

A nemzetbiztonság háromdimenziós fogalom. Egyrészt ott van az ellenséges államok részéről minket fenyegető közvetlen veszély – ez a legkönnyebben érthető kategória. Másrészt léteznek az infrastruktúránk és szakpolitikáink hiányosságaiból fakadó sebezhetőségek, amelyeket ellenségeink és versenytársaink kihasználhatnak. A harmadik dimenziót azok a fenyegetések alkotják, amelyeket nem sikerült pontosan beazonosítanunk, és amelyekkel szemben alig vagy egyáltalán nem készültünk fel védekezésre. Az első kategóriába Putyin Oroszországa, a másodikba a védelmi kiadások elhanyagolása, a harmadikba pedig a COVID-járvány (ami laboratóriumi eredetű volt, nem pedig zoonózis, amire néhányan már 2020 elején figyelmeztettük Boris Johnstont) tartozik.

A szélsőséges időjárás és a klímaváltozás természeti veszélyforrások, amelyek jelentős zavaró tényezőként fenyegetnek minket; ezek kezelésére vészhelyzeti intézkedéseket kell és szoktunk is hozni – ilyen például a Temze-gát (Thames Barrier). Az emberiségnek mindig is együtt kellett élnie az efféle zavaró hatásokkal. Ezek határozták meg az emberi települések mintázatait, valamint azt, hogyan terveztünk és építkeztünk az elmúlt évszázadok során. Az a hit, hogy bizonyos mértékig képesek vagyunk irányítani az éghajlatot, önmagában érthető, ám a józan ész – ami elfogadja, hogy az időjárást nem tudjuk uralni – azt sugallja, hogy ez továbbra is meghaladja az emberi képességeket. A közelmúltbeli venezuelai földrengés vagy a tibeti hegyomlás emlékeztethet minket arra, hogy a természeti erőknek való kitettségünk nem olyasmi, amit irányíthatunk – legfeljebb részben mérsékelhetjük a hatásait.

Természetesen nyugodtan fel lehet venni a természeti veszélyforrásokat a nemzetbiztonsági fenyegetések listájára (ahogyan azt a brit kormányhivatal is teszi), ám különbséget kell tenni ezek és az ellenséges nemzetek, illetve szervezetek felől érkező fenyegetések között. Ebben az előadásban két kérdésre összpontosítok: energia-infrastruktúránk sebezhetőségére, valamint arra, hogy ezt miként használják ki – vagy használhatják ki a jövőben – olyan külföldi hatalmak, amelyek nem osztják nemzeti érdekeinket. Nem vagyok abban a helyzetben, hogy szakmai vitába szálljak a klímatudomány kérdéseiről, amikben itt sokan számítanak szakértőnek; ezért inkább a saját szakterületemhez legközelebb álló témáknál maradok.

Az MI6 vezetőjeként (azaz „C”-ként) abban a szokatlan helyzetben volt részem, hogy ellenséges nemzetközi szereplőkkel – többek között az orosz és a kínai vezetéssel, valamint Kadhafival – kellett tárgyalnom. Nem szükséges itt részleteznem e találkozók célját. Érdemes azonban felidézni egy beszélgetést azzal a kínai tábornokkal, aki akkoriban a 2PLA – vagyis a Kínai Népköztársaság mindenható katonai hírszerző szolgálata – élén állt; ez volt az a szervezet, amelynek Teng Hsziao-ping elsőbbséget biztosított a kínai hírszerzési közösségen belül.

Először is érdemes tisztázni e beszélgetés jelentőségét. A Kínai Kommunista Párt vezetése számos olyan vonást mutat, amely a szektákra jellemző – bár e szekta egy egész ország felett átvette az uralmat: doktrínáit illetően tévedhetetlenséget hirdet, vezetőit pedig az emberi ügyek tökéletes tudósainak állítja be. Ennélfogva könyörtelenül felszámol minden olyan szektát, amely a Kínai Népköztársaságon belül megkérdőjelezi a párt tévedhetetlenségét. Ugyanakkor ideológiailag nyitott arra is, hogy kihasználja ellenségei szektáit: nem csupán belülről gyengíti meg őket, hanem saját káros befolyásának eszközévé is teszi azokat. Ez a módszertan szerves részét képezi a Kínai Népköztársaság működési logikájának, mivel az ország rendkívül érzékenyen reagál saját sebezhetőségére.

A kínai forgatókönyv

A tábornok aggodalmainak középpontjában a Falun Gong tevékenysége állt, amelyet a mozgalom az Egyesült Királyságban és Európában, a kínai diaszpóra körében fejtett ki. A Falun Gong mozgalom az 1990-es években hatalmas növekedésen ment keresztül Kínában, mielőtt egy nagyszabású elnyomó kampány célpontjává vált volna. A kínai vezetés a szektát a Kommunista Párt tekintélyét közvetlenül fenyegető tényezőnek tekintette, miközben a mozgalommal bizonyos összeesküvés-jellegű, szervezeti és ideológiai vonásokban osztozott is.

A demokratikus Nyugaton jól ismerjük az afféle divatos szektákat és mozgalmakat, amelyek időről időre végigsöpörnek a társadalmon. Jogi úton történő fellépés csak az erőszakot alkalmazókkal szemben történik. Fennmaradásuk ideje változó, akárcsak az, hogy milyen mértékben keltenek komoly politikai érdeklődést. Gondoljunk csak a CND-re (az európai cirkalórakéta-telepítés elleni kampányra), a palesztin terrorizmus különböző megnyilvánulásaira, vagy a németországi és olaszországi radikális terrorszervezetekre az 1970-es években. E listát most kiegészíteném a klímakatasztrófa-szemlélettel, valamint az ahhoz kapcsolódó „zöld” és fosszilisenergia-ellenes mozgalmakkal – miközben bizonyára másoknak is eszébe jutnak olyan példák, mint a Black Lives Matter vagy a Hamászt támogató palesztinbarát mozgalom, amelynek megnyilvánulásai az utóbbi időben oly szembetűnőek voltak utcáinkon.

A klímakatasztrófa-szemlélet jelentős hídfőállásokat épített ki a közvéleményben, a médiában és a politikai szférában egyaránt; emellett ez hajtja a „nettó nulla” kibocsátás

elérését célzó mozgalmat is. Bár ingatag lábakon áll, ezt az eszmerendszert nehéz volt megkérdőjelezni – ám az Overton-ablak [ford.: a társadalom által egy adott időpontban az eszmék, a politikák és a nyilvános beszédek elfogadhatónak és általánosnak tartott tartománya] eltolódása révén ma már valamivel több tér nyílik az ehhez hasonló előadások számára.

A tudományos kutatások immár jól dokumentálják, milyen mértékben használták ki a szovjet „aktív intézkedések” (a felforgató tevékenység eszköztárából) azokat a hidegháború idején született mozgalmakat – mint például a CND (Atomfegyver-ellenes Kampány) vagy a Vörös Hadsereg Frakcióhoz (RAF) hasonló radikális terrrorszervezetek –, hogy könyörtelenül aláássák és gyengítsék a Nyugatot. A szovjet támogatás és a mozgalmakba való beépülés módszeres és kiterjedt volt. Ezek a módszerek és képességek Oroszországban és Kínában ma is élnek. Az orosz SVR és a kínai 2PLA (a Népi Felszabadító Hadsereg hírszerzési részlege) hatalmas részlegeket tart fenn aktív intézkedésekre összpontosítva, tevékenységüket pedig kormányzati szintű kezdeményezések egész sora támogatja.

A Kínai Népköztársaság (KNK, azaz People's Republic of China, PRC) képességei magyarázatra szorulnak. Talán még a szorosan együttműködő 2PLA-nál is fontosabb szerepet játszik a Kínai Kommunista Párt Egyesült Front Munkaosztálya (United Front Work Department): a szervezet 40 000 alkalmazottat és 600 ezer hozzá kapcsolódó szervezetekben tevékenykedő embert foglalkoztat, költségvetése pedig – összesítve – a néhány milliárd dollártartományba esik. A részleg célja a KNK érdekeinek kedvező világrend kialakítása. Hszi uralma alatt a szervezet szerepe jelentős újjáéledésen ment keresztül. Talán emlékeznek még Christine Lee kínai ügyvéd esetére, aki grandiózus utazási és szórakoztatási lehetőségekkel halmozta el a Westminster politikusait – ez az UFWD befolyásszerzési tevékenységének klasszikus példája.

A Kínai Kommunista Párt szerencsére szívesen teszi közzé doktrínáit; példa erre az az 1999-es tanulmány, amit két hírszerző tiszt írt 'Korlátok nélküli hadviselés: feltételezések a háborúról és a taktikáról a globalizáció korában' címmel. Ez az ellenség erkölcsi (és nem a fizikai) lefegyverzésének hatékonyságát taglalja. Így már érthető, miért nevezte Hszi Csin-ping az UFWD-t „Kína mágikus fegyverének”.

Egy közelmúltbeli spanyolországi látogatásom során (ahol a miniszterelnök, Pedro Sánchez kiemelt partnerként tekint Kínára) megkérdeztem néhány spanyol parlamenti képviselőt, hallottak-e már az UFWD-ről. Egyikük sem ismerte a szervezetet, és nem értette a szerepét sem – pedig az UFWD jelenlegi európai tevékenységének egyik fő célpontja éppen Spanyolország. Lehet, hogy az Egyesült Királyságban valamivel éberebbek vagyunk, de semmi kár nem származik abból, ha tovább növeljük a tudatosságot.

Oroszország „szürke” háborúja

Az orosz fenyegetés valós és közvetlen. Nem igényel különösebb magyarázatot, hiszen nyilvánvaló. Putyin Oroszországa úgy tekint magára, mint ami már „szürke” háborút folytat a Nyugattal, Ukrajna támogatása miatt. Támadásokat is kész végrehajtani anélkül, hogy figyelembe venné a politikai kockázatokat. A konfliktus lebonyolításáért felelős orosz szerv elsősorban a GRU, az orosz katonai hírszerzés. Ezt arra képezték ki és szereltek fel, hogy szabotázsakciókat hajtson végre az ellenség vonalai mögött. Európában végrehajtott különféle támadásai széles körben ismertek.

Ebben az előadásban külön figyelmet szeretnék szentelni a szervezet egyik képességének. Bár a hidegháború véget ért, Oroszország továbbra is jelentős összegeket fektetett a víz alatti hadviselési képességek fejlesztésébe. Az ezzel kapcsolatos, a 2000-es évek elejéről származó hírszerzési információk megdöbbentőek voltak; ma már jobban értjük, miért volt olyan előrelátó a Szovjetunió – még összeomlása idején is –, hogy befektetett a tenger alatti kábelek, a vezetékek és a villamosenergia-hálózati összeköttetések megzavarására szolgáló képességekbe.

Az agresszív szándékokra utaló bizonyítékok megkérdőjelezhetetlenek. Talán meglepi Önöket, hogy nem kívánok hosszan időzni jelenlegi energiaügyi helyzetünk nyilvánvaló logikátlanságainál: a szélsőséges „nettó nulla” (Net Zero) célkitűzéseknél; az eleve olcsó, hagyományos energiaforrások lebecsülésénél; a megújuló alapú villamosenergia-termelés túlzott támogatásánál; a saját fosszilis energiahordozó-készletek kiaknázásának elutasításánál; az egyre inkább sztochasztikus (véletlenszerű ingadozást mutató) termelési jelleg kezelésével küszködő hálózat problémáinál; a megújuló energiaforrások gyenge termodinamikai hatásfokánál; valamint a kritikus helyzetekben megugró importfüggőségnél. A lista hosszú, és mindannyiuk számára ismerős; ezen előadás célja pedig az, hogy az ország energiabiztonságának kérdéséhez új nézőpontot ajánljon.

Nyomatékosan kérem vezető politikusainkat, hogy vegyék mindezt komolyan. Nem valamiféle összeesküvés áldozatait vagyunk, aminek az lenne a célja, hogy kiszolgáltatottá tegyenek minket; mi ezt teljesen önszántunkból, meggondolatlanul idéztük elő. Nemzetként hanyag módon sodródtunk a szakadék szélére, az általam említett ellenfelek pedig készen állnak arra, hogy segítsenek minket belelökni – a jelenlegi nemzetközi rend törékenysége pedig csak tovább növeli a kockázatot. „Ne zavarj meg az ellenséget, miközben éppen hibát követ el” – így szólt Napóleon híres mondása. A CRINK-szövetség vezetői gúnyosan mosolyognak azon, hogy mennyire nem vagyunk tisztában azzal, mivé hagytuk válni energiaágazatunkat.

Hogyan ment végbe az ipar leépítése?

John Constable riasztó statisztikai adatokra hívta fel a figyelmemet. Az 1974-es és a 2025-ös energiafelhasználási adatok összevetése azt mutatja, hogy az ipar végső energiafelhasználása abszolút értékben mintegy 70%-kal csökkent – az országos összfelhasználáson belüli aránya 41%-ról 14%-ra esett vissza –, miközben a közlekedés energiafelhasználása 76%-kal nőtt, így ez vált a legnagyobb energiafelhasználó ágazattá. Alig ötven éve az Egyesült Királyság még jelentős ipari hatalomnak számított. A hajdan meghatározó jelentőségű vas- és acélgyártás szinte teljesen megszűnt (amikor 1963-ban egyetemre mentem, édesanyám – aki a kor szokásaitól eltérően karriert futott be – épp a United Steel Companies elnökének kabinetfőnökeként készült nyugdíjba menni).

Mindennek három következménye van. Az ország elvesztette azt az ipari kapacitást, ami saját energiarendszerének újratermeléséhez szükséges; így a berendezésekhez és alkatrészekhez (például generátorokhoz és transzformátorokhoz) való bizonytalan hozzáférés súlyosabb és tartósabb veszélyt jelent, mint az átmeneti gázhiány. Az ipar leépítése (dezindusztrializáció) azt is jelenti, hogy az Egyesült Királyság elvesztette azt a jelentős, szükség esetén lekapcsolható fogyasztói tömeget, ami korábban lehetővé tette, hogy az energiahiányt a gyárak, ne pedig a háztartások viseljék el (elég csak a „háromnapos munkahét” időszakára gondolni). Továbbá, a termelés feladásával az ország kiszolgáltatottá vált a beszállítók – köztük egyes stratégiai ellenfelek – energiarendszereivel szemben.

Külpolitikánk ily módon korlátok közé szorult, sőt, akár zsarolás áldozatává is válhat – vajon tisztában van-e az ország nehéz helyzetével a külügyminiszter, a „nettó nulla” kibocsátás célkitűzésének fő szószólója? Az, hogy jelenleg a Ciszjordániában létesülő új izraeli telepek foglalkoztatják (miközben Kijevet orosz rakéták pusztítják), arra utal, hogy figyelme máshová irányul.

Az elmúlt ötven évben az ország gazdasági és társadalmi jellege természetesen gyökeresen megváltozott. A korábbi, nagyüzemi termelésre épülő rendszer fogyasztási központtá alakult át. Energiafogyasztási szokásaink azt mutatják, hogy sokat közlekedünk és vásárolunk – jórészt importált termékeket. Már nem folytatunk olyan mértékű gyártási tevékenységet, mint régen. E folyamat során akaratlanul is felszámoltuk azt a körforgást, ami nagyrészt garantálta energiaellátásunk biztonságát: az energiarendszer ipari termelést igényelt, az ipari termelés pedig energiát.

Ez a rendszer biztosította a stabilitást és a helyes irányt. Így hát, miközben kényelmesen lemondunk az iparról, nem csupán egy iparágat veszítettünk el, hanem azt a képességet is, hogy magát az energiarendszert újjáépítsük. A ma megrendelt nagyméretű transzformátorok leszállítása immár két évet vesz igénybe (2020 előtt ez 7–14 hónap volt), a generátoroké pedig akár három évet is; a szemcseorientált elektromos acél (GOES, egy speciális, nagy mágneses permeabilitású és minimális energiavesztésű szilícium ötvözet) – aminek nincs valódi helyettesítője – pedig nagyrészt abból a Kínából származik, aminek termelési kapacitása messze felülmúlja bármely más államét. Európában már csak két ilyen acélgyártó vállalat maradt, és mindkettőt termelés-csökkentések, illetve bezárások fenyegetik, mivel a kínai árak letörik a piaci versenyt. Nagy-Britannia és szövetségesei továbbra is képesek megtervezni és összeszerelni az elektromos hálózat működésének alapját jelentő berendezéseket; ám az az alapanyag, ami nélkül ezek egyike sem állítható elő, éppen annak az országnak a kezében összpontosul, amely országot az MI5 főigazgatója a brit nemzetbiztonságot fenyegető leg súlyosabb veszélyforrásként jelölt meg. Bár az energetikai ágazat gyártókapacitásának egy része továbbra is viszonylag baráti hatalmak kezében van, szorult helyzetben a barátságoknak is lehetnek gyakorlati korlátjai, ráadásul – bármi történjék is – sorba kell majd állni az ellátásért.

A Kínai Népköztársaság vezetése hosszú távon gondolkodik; nem kell újrapasztázás miatt aggódnia, csupán a saját fennmaradása a tét. Sikeresen alkalmazott stratégiájának egyik eleme, hogy nemcsak saját regionális befolyási övezetében, hanem világszerte alakít ki függőségi viszonyokat. Láthattuk, mekkora befolyást biztosított számára a ritkaföldfémek termelésében szerzett dominancia, és végigkövethettük, hogyan szorította ki külföldi versenytársait a (a Népi Felszabadító Hadsereggel szorosan összefonódott) Huawei, miközben kommunikációs technológiáját világszerte elterjesztette. A londoni közlekedési vállalat nemrégiben szintén kínai elektromos buszok beszerzésébe kezdett. Ezeket természetesen jelentős állami támogatással állították elő, és szoftveres vezérlésüket teljes egészében a gyártó felügyeli.

Az az elképzelés, miszerint „a 22-es számú jármű ma nem közlekedik, mert a gyártó épp most bénította meg a működését”, kissé komikusnak tűnhet, ám az elektromos hálózat meggyengülése – mondjuk azért, mert a meghibásodott berendezéseket nem lehet pótolni – már egészen más nagyságrendű probléma. A víz-, szennyvíz- és gázhálózatok, a vasúti és földalatti közlekedés, a közlekedési lámpák és a kommunikációs rendszerek mind az elektromos hálózatra támaszkodnak. Az ilyen, békeidőben fennálló függőségi viszonyok stratégiai előnyt biztosítanak Kínának; válsághelyzetben pedig olyan „tömeges zavarkeltő fegyverek” kerülnek a kezükbe, amelyek szó szerint képesek megbénítani egy országot. A Kínai Kommunista Párt 20. kongresszusának dokumentumaiban Hszi Csin-ping arról beszél, hogy

Kína 2045-re globális dominanciára tesz szert; e fenyegetést komolyan kell vennünk, hiszen a cél eléréséhez szükséges módszerek éppen a szemünk láttára épülnek ki.

Az energiacsapda

Szakmai tapasztalataim nagy részét a hidegháború frontvonalán szereztem. Akkoriban abból indultunk ki, hogy az ország hadviselési képessége az iparban rejlik, legsebezhetőbb pontunkat az üzemanyag-ellátási lánc (amit akkoriban főként tengeri úton bonyolítottak) jelenti, ipari bázisunk pedig – némi idő és megfelelő szervezés árán – újjáépíthető és helyreállítható.

A fenti egyenlet ismeretlenjei mára alapjaiban megváltoztak. Alig maradt olyan iparágunk, amelyet meg kellene védenünk, a nem létező, hatáskörünkön kívül eső, külföldi fennhatóság alatt álló iparágakat pedig nem tudjuk újjáépíteni. Következésképpen az állam vészhelyzeti irányítási intézkedésekkel sem képes azonnal pótolni az elveszített kapacitásokat, mivel az érintett iparágak immár más országok joghatósága alá tartoznak, és nem éri el őket. Így legfeljebb beállhat a sorba, vagy könyöröghet. Ráadásul a fogyasztásközpontú energiagazdaság rendkívül sérülékeny az üzemzavarokkal szemben: nem képes arra, hogy az energiafelhasználást a háztartások ellátásának biztosítása érdekében átmenetileg elvonja az ipartól.

Átfogó stratégia

Nem jutunk sokra azzal, ha a jelenlegi energiapolitikát őrületségnek vagy az éghajlatváltozás vallásos tiszteletén alapuló elképzelésnek bélyegezzük; ez csupán éles vitákhoz és az ellentétek elmélyüléséhez vezet. Számos szakértő segítségével arra törekedtem, hogy a vitát egy átfogó nemzeti energiastratégia irányába tereljem – egy olyan stratégia felé, amely felismeri, hogy feszült és ellenséges világban élünk, ahol nem az éghajlatváltozás jelenti a legnagyobb veszélyt. Ha a jelenlegi vagy egy jövőbeli kormány képes felmérni és megtervezni az energiakockázatoknak való kitettségét – például azonosítva a külföldi gyártástól függő kritikus pontokat és körük vészhelyzeti intézkedéseket kidolgozva –, akkor jó úton járhatunk egy biztonság tudatosabb energiapolitika felé. Ez emellett elősegíthetné a nemzeti energiamix termodinamikai értékének kiegyensúlyozottabb megítélését is.

Könnyelműen beszélünk a „szénkorszak lezárásáról”, ám a valóságban egyetlen jelentős ipari hatalom sem mondott le a szénről a nehéziparban – különösen Kína nem –, sőt, továbbra is függünk e gazdaságok termékeitől. Ezt az üzenetet sok politikusunk számára nehéz elfogadni.

Talán megkönnyíthetnénk a dolgukat, ha kezdetnek bevezetnénk a „nettó nulla” célkitűzés alóli nemzetbiztonsági kivételek fogalmát – egyfajta átmeneti megoldásként, amíg visszatér a józan ész, és az ország készen nem áll egy kiegyensúlyozott energiapolitika elfogadására.

Ebben az összefüggésben nyomós érv szól amellett is, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk azon stratégiai iparágak újjáépítéséért, amikre szükségünk van „szigeterődünk” védelméhez és ahhoz, hogy megbízható szövetségesei lehessünk a világ baráti demokráciáinak. Kényes kérdés ez – az állam szinte biztosan nem a legmegfelelőbb szereplő e feladat ellátására –, és valószínűleg legalább egy generációnyi időt venne igénybe, ám az ebből származó tartós előnyök jelentősek lennének. A kormány elsődleges feladata a nemzet biztonságának szavatolása.

Az egymást követő kormányok azonban megfeledkeztek erről, így Nagy-Britannia mára a saját maga által teremtett energiaügyi csapdába került. A fegyveres erők újjáépítéséhez hasonlóan jelentős nemzeti erőfeszítésre lesz szükség ahhoz, hogy kikerüljünk ebből a helyzetből, és visszanyerjük biztonságunkat. A feladat sürgős. A kormánynak ezt kellene a legfontosabb prioritások közé emelnie. Ehelyett arra sürgetnek minket, hogy távolítsuk el az utcákról a néhány ezer hajléktalant – ami ugyan dicséretes, jó érzéssel tölt el, de a büszke nemzet, Nagy-Britannia sorsa szempontjából nem bír stratégiai jelentőséggel.

Global Warming Policy Foundation (Globális Felmelegedéspolitikai Alapítvány)

Az emberek olyan szakpolitikai intézkedéseket szeretnének látni, amelyek javítják az emberek jóllétét és védik a környezetet; olyan intézkedéseket, amelyek nem ártanak, hanem segítenek. A Global Warming Policy Foundation (GWPF) elkötelezett amellett, hogy fórumot biztosítson az e fontos kérdésekkel kapcsolatos oktatási célú kutatások és megalapozott viták számára.

A haladás és a hatékony szakpolitikai értékelések előmozdítása érdekében elengedhetetlen a nyílt vita, a tolerancia és a tanulás kultúrájának ápolása. Célunk, hogy alapos kutatások és elemzések révén emeljük a tudás és a megértés színvonalát, valamint elősegítsük a kiegyensúlyozott párbeszédet az érdeklődő közvélemény és a döntéshozók között.

Olyan oktatási platform létrehozására törekszünk, amelyen közös nevező alakítható ki, segítve ezzel a polarizáció és a pártos szembenállás leküzdését. Célunk a vita, a tisztelet és a tudásvágy kultúrájának előmozdítása.

A Global Warming Policy Foundation kiadványaiban kifejtett nézetek a szerzők saját véleményét tükrözik, és nem feltétlenül azonosak a GWPF, annak kurátorai, tudományos tanácsadó testületének tagjai vagy igazgatói álláspontjával.

Magyar változat: Szarka László Csaba

2026. szeptember 29.

Korábbi GWPF előadások magyarul:

https://pbk.info.hu/archiv/pbkforum/KlimaesEnergiapol_eloadasok_Londonbol_GWPF_2022_dec.pdf

https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2024/07/GWPF_2021_KOONIN_HUNGARIAN_3.pdf